

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่งอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมโดยดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน ๓๘๐ คน

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับแบบสอบถามมาตรวัดประเมินค่า ๕ ระดับ และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นโดยใช้ค่าที (t-test) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่าง จึงทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Different : LSD) ส่วนข้อคำถามปลายเปิดวิเคราะห์โดยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท (Content Analysis Technique) วิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์โดยเขียนบรรยายตามความเป็นจริงและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์โดยแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน คือ ด้านการร่วมคิด ด้านการร่วมดำเนินการ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์และด้านการร่วมประเมินผล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๑๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๖ มีอายุที่ ๓๑ – ๔๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๓ มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๖ ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรวมจำนวน ๑๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๒ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่อยู่ที่ ๑๑-๓๐ ปีจำนวน ๑๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๓

๕.๑.๒ ผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ๓.๑๑ เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านสรุปได้ดังนี้

๑. ด้านการร่วมคิด ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ๓.๑๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๒. ด้านการร่วมดำเนินการ ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ๓.๑๐ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนมโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๓. ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ๓.๑๒ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๔. ด้านการร่วมประเมนผล ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอลำดวน จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ย ๓.๐๘ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอลำดวน จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ

๕.๑.๓ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอลำดวน จังหวัดนครพนม

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอลำดวน จังหวัดนครพนม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษาและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน นำไปสู่การตอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

๑) ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอลำดวน จังหวัดนครพนมโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๒) ประชาชนที่มี อายุ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอลำดวน จังหวัดนครพนมโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) ประชาชนที่มี อาชีพ ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอลำดวน จังหวัดนครพนมโดยภาพรวม แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔) ประชาชนที่มี วุฒิการศึกษา ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอลำดวน จังหวัดนครพนมโดยภาพรวม แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕) ประชาชนที่มี ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอลำดวน จังหวัดนครพนมโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอรือเสาะ จังหวัดน่าน

การมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอรือเสาะ จังหวัดน่าน สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการร่วมรับผลประโยชน์ของประชาชนได้รับการบริการงานด้านสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ทั่วถึงและขาดงบประมาณในการลงไปสนับสนุนในพื้นที่ที่มีจำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓ รองลงมาคือประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในการวางแผนโครงการหรือกิจกรรมของชุมชนเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลยังน้อยมากเนื่องจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้ทำประชาพิจารณ์น้อยในการแสดงความคิดเห็นมีจำนวน ๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๔ และการร่วมประเมินผลประชาชนยังขาดการตรวจสอบอย่างจริงจังในเรื่องการใช้งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลที่นำไปใช้ในการทำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆทำให้ประชาชนเสียผลประโยชน์หรืออาจจะได้รับผลประโยชน์ไม่เต็มที่มีจำนวน ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕

๒) ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอรือเสาะ จังหวัดน่าน

จากการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะชี้แจงการใช้จ่ายงบประมาณให้มีความชัดเจนในการนำงบประมาณไปใช้ ให้มีความคุ้มค่ากับประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับและพร้อมที่จะให้ประชาชนตรวจสอบเพื่อความโปร่งใส ยุติธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๑ รองลงมาคือองค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานในโครงการต่างๆ เพื่อเสนอปัญหาและ การสำรวจปัญหาของตนในพื้นที่ที่ประชาชนต้องการเพื่อนำเสนอทางออกร่วมกันและเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลให้จัดสรรงบประมาณลงไปแก้ไขปัญหาเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นมีจำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕ และองค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดกว้างให้ประชาชนทุกภาคส่วนที่มีความรู้ความสามารถได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดทำขึ้นมีจำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐

๕.๑.๕ ผลการสัมภาษณ์ ๔ ด้าน

๑) ด้านการร่วมคิด

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในด้านการร่วมคิดเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า มีความสำคัญมากต่อการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนทำให้โครงการต่างๆเกิดผลสำเร็จและชุมชนมีการพัฒนาเจริญเติบโตนำมาซึ่งความสุข ชุมชนมีความเอื้อ

อาหารช่วยเหลือซึ่งกันและกันเกิดความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง ตลอดจนมีความสำคัญต่อการบริหารบ้านเมือง

๒) ด้านการร่วมดำเนินการ

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในด้านการร่วมดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า ประชาชนมีความสำคัญต่อบทบาทร่วมกับคณะผู้บริหาร เพื่อจะได้พัฒนาร่วมกันแบบประสานกันที่สำคัญจะได้รับทราบปัญหาของชุมชนร่วมกันตลอดจนสร้างความสามัคคีให้กับชุมชนทำให้ชุมชนมีความสามัคคีจะประสบผลสำเร็จในการดำเนินงานต่างๆในชุมชนนั้นๆเป็นอย่างดีจะเป็นชุมชนที่เข้มแข็งได้ในที่สุด

๓) ด้านการร่วมรับผลประโยชน์

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในด้านการร่วมรับผลประโยชน์เป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า องค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำโครงการต่างๆเพื่อช่วยเหลือชุมชนในการบรรเทาความเดือดร้อนทุกครอบครัวมีอาชีพทำมาหากินมีรายได้จากการทำเกษตรได้ตลอดทั้งปีการทำการประมงน้ำโขงเลี้ยงปลาในบ่อดิน เลี้ยงสัตว์ทำให้ชุมชนมีความรักความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกันพึ่งพากันเห็นใจกันอยู่ร่วมกันสุขสบายพึ่งพาชุมชนได้ในเมื่อชุมชนอยู่อย่างเข้มแข็งชุมชนจะอยู่ผาสุกสุขภาพร่างกายจิตใจสมบูรณ์มีวิถีชีวิตที่สดใส

๔) ด้านการร่วมประเมินผล

จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในด้านการร่วมประเมินผลเป็นไปในทิศทางเดียวกันว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในความสำเร็จของโครงการต่างๆที่ชุมชนของเราได้พากันร่วมมือกันจัดทำตามโครงการนั้นๆจนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ทำให้คนในชุมชนมีรายได้ดำรงชีวิตเป็นอย่างดีสร้างรายได้ลดรายจ่ายรู้จักเสียสละและสามัคคีมากขึ้นส่งเสริมอาชีพสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพของชุมชนให้มีรายได้ทำให้ชุมชนมีสุขภาพจิตที่ดีมีอาชีพที่มั่นคงรู้จักเสียสละมากขึ้น

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูล การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม มีประเด็นการอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจปัญหาและความต้องการ ของพื้นที่ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า อบต.ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนในการคิด จึงทำ

ให้ประชาชนเกิดความมุ่งมั่นในการร่วมคิดกับ อบต. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย ม่วงงาม^๑ ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล. ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลวังแคม อำเภอลองลู่ จังหวัดกำแพงเพชร” ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาคมเพื่อเสนอความคิดในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลอยู่ในระดับปานกลางและยังได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เติมวิทยา กันทะทรง^๒ ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน: กรณีศึกษา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน” ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ความเพียงพอของทรัพยากร และการมีส่วนร่วม ของประชาชน มีอิทธิพลต่อกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน กล่าวคือ (๑) การจัดตั้งองค์กรหรือคณะทำงาน การกำหนดกฎกติกา การมอบหมาย หน้าที่ความรับผิดชอบ ให้แก่สมาชิกที่ชัดเจนและเหมาะสมกับโครงการหรือกิจกรรมในชุมชน (๒) การดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน การประสานทุนจากทั้งภายในและนอกชุมชน งบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์ จำนวนสมาชิกที่เพียงพอกับปริมาณงาน และความต้องการในปัจจุบัน (๓) การมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเฉพาะการที่ประชาชนเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน หรือแสดงความต้องการของชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และ เป้าหมายของชุมชน มีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ หรือวางแผนการดำเนินงานของโครงการ (๔) ประชาชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยประชาชนเข้าใจว่าการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนจะทำให้ชุมชน สามารถพึ่งตนเองได้ดียิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

๑. ด้านการร่วมคิด พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสำรวจปัญหาและความต้องการ ของพื้นที่ในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมากที่สุดสะท้อนให้เห็นว่า อบต. ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนในการคิด จึงทำให้ประชาชนเกิดความมุ่งมั่นในการร่วมคิดกับ อบต. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพรัช ดันอุด^๓ ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเมื่อนำอยู่กรณีศึกษา : เทศบาลเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการศึกษา พบว่า ผู้นำชุมชนและประชาชนมีแนวคิดในการพัฒนาชุมชนเน้นบทบาท หน้าที่ของทุกคนในชุมชนต้องช่วยกันตั้งแต่เริ่มเข้าร่วมโครงการ การดำเนินงาน การประเมินผล รวมไปถึงการแสดงความคิดเห็นผ่านเวทีประชาคม

^๑เอกชัย ม่วงงาม, “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลวังแคม อำเภอลองลู่ จังหวัดกำแพงเพชร”, **การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาสาสนศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

^๒เติมวิทยา กันทะทรง, “ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน : กรณีศึกษา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน”, **วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๘).

^๓ไพรัช ดันอุด, “การมีส่วนร่วมของผู้นำและประชาชนในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งเมื่อนำอยู่กรณีศึกษา : เทศบาลเมืองแกนพัฒนา อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่”, **วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒).

การทำแผนชุมชน และการรวมกลุ่มเพื่ออำนาจ การต่อรองในขอบเขตของการตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาของชุมชน โดยได้รับ ประสพการณ์การพัฒนาจากบุคคลภายในและภายนอกชุมชน รูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้นำ ชุมชนจะแสดงออกในลักษณะการตัดสินใจการควบคุมกำกับดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน ส่วนประชาชนแสดงออกในลักษณะของการปฏิบัติตามแผน ภายใต้การตัดสินใจด้วยตนเอง ประชาชน ได้รับผลประโยชน์คือ ปัญหาของชุมชนได้รับการแก้ไข ประชาชนมีส่วนร่วมในการทำแผนชุมชน มากขึ้นจึงได้รับงบประมาณชุมชนมากขึ้น

๒. ด้านการร่วมดำเนินการ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมดำเนินการในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาชนได้เข้ามาร่วมหรือปรับปรุงระบบการบริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เกิดความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า อบต.ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการร่วมดำเนินการจึงทำให้ประชาชนเกิดความมุ่งมั่นในการร่วมดำเนินการกับ อบต.ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวริยา เอี่ยมวิบูลย์^๑ ได้วิจัยเรื่อง “ศักยภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติพัฒนาชนบทระดับตำบล มีความคิดเห็นต่อศักยภาพในการปฏิบัติงานในภาพรวมของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง

๓. ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ได้จัดทำแผนงานโครงการที่มีลักษณะเป็นวัตถุประสงค์ของ เช่น เครื่องอุปโภคบริโภคให้กับชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า อบต.ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์ จึงทำให้ประชาชนเกิดความมุ่งมั่นในการร่วมรับผลประโยชน์กับ อบต.ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยพิกุลสิทธิ์^๒ ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการมีส่วนร่วมของชาวเขาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมจาริกในหมู่บ้านห้วยปง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่” ผลของการศึกษาวิจัยพบว่า การเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมจาริกในหมู่บ้านชาวเขายาวนานห้วยปง มีวิธีการที่เหมาะสมและเป็นไปได้ได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่ขัดต่อวัฒนธรรมประเพณีและความรู้สึกนึกคิดของชาวเขา คือ การนำเอาวิธีการของกระบวนการมีส่วนร่วมของชาวเขาเป็นปัจจัยหลักในการค้นหาปัญหา แก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเอง ขณะเดียวกันก็จะใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชาวเขาในการดำเนินงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นวิธีการที่กระตุ้นทำให้ชาวเขามีความตระหนักรู้ เป็นกิจกรรมที่เขาเป็นส่วนเป็นเจ้าของ มีส่วนรับผิดชอบและมีส่วนได้รับผลประโยชน์ ผลที่เกิดขึ้นย่อมทำให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนามีประสิทธิภาพ มีคุณค่าและมีความยั่งยืนสืบทอดต่ออย่างชนรุ่นหลังต่อไป

^๑วริยา เอี่ยมวิบูลย์, “ศักยภาพในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล”, ภาคนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๐).

^๒ประเสริฐ ชัยพิกุลสิทธิ์, “กระบวนการมีส่วนร่วมของชาวเขาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระธรรมจาริกในหมู่บ้านห้วยปง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

๔. ด้านการร่วมประเมินผล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมคิดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาชุมชนเข้มแข็งอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า อบต.ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนในการประเมินผล จึงทำให้ประชาชนเกิดความมุ่งมั่นในการร่วมประเมินผลกับ อบต.ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรพงษ์ อารีเอื้อ^๖ ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล.ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลบึงนคร อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด” ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ๒ ด้านคือ ด้านการติดตามประเมินผล และ ด้านการร่วมปฏิบัติ

๕.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล จากการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยจำแนกตามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยภาพรวมประชาชนที่มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งมีความพอใจไม่แตกต่างกันดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย มีเพียงประชาชนที่มีอาชีพ วุฒิการศึกษา ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เพื่อพิจารณาในแต่ละส่วนมีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายดังนี้

๑) ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มี อาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง:ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม พบว่า ประชาชนที่มี อาชีพ ต่างกันมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และสามารถอภิปรายผลได้ว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาเอกมร ฐิตปัญโญ (คงตางาม)^๗ ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก: สาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักสาราณียธรรมของ องค์การ บริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

^๖วรพงษ์ อารีเอื้อ, “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี : องค์การบริหารส่วนตำบลบึงนคร อำเภอร้อยบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด”, **การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาสาขาสถาปัตยกรรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐).

^๗พระมหาเอกมร ฐิตปัญโญ (คงตางาม), “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานตามหลัก : สาราณียธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี”, **วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

๒) ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มี วุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง:ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่า ประชาชนที่มี วุฒิการศึกษา ต่างกัน มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง องค์การบริหารส่วนตำบล พระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย และสามารถอภิปรายผลได้ว่า ประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาสูงหรือต่ำเป็นปัจจัยในการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวิทย์ ประเสริฐสุข^๑ ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า ผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความแตกต่างของอายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งมีระดับการปฏิบัติงาน ไม่แตกต่างกัน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลพระกลางทุ่ง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม มีข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อนำมาเป็นแผนในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

๒. องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมการร่วมดำเนินการของประชาชนให้มีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้เกิดความสามัคคีและความผูกพันระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนในพื้นที่

๓. องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น เสนอแนะปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น

๔. องค์การบริหารส่วนตำบลควรส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การประเมินผลการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

^๑ชัยวิทย์ ประเสริฐสุข, “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏมหาสารคาม, ๒๕๔๖).

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลควรพัฒนาให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ดียิ่งขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมคิดในการสร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง

๒. องค์การบริหารส่วนตำบลควรพัฒนาให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ดียิ่งขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการร่วมดำเนินการสร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง

๓. องค์การบริหารส่วนตำบลควรพัฒนาให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ดียิ่งขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมคิดในร่วมรับผลประโยชน์ การสร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง

๔. องค์การบริหารส่วนตำบลควรพัฒนาให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ดียิ่งขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการร่วมประเมินผลในการสร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร บุคลากรของหน่วยงาน และประชาชนในพื้นที่ว่ามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งเพื่อให้เป็นข้อมูลที่มีความเป็นกลางและครอบคลุมหลายฝ่าย

๒. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น สาราณียธรรม ๖ อปริหานิยธรรม ๗ เป็นต้น เพื่อจะได้ทราบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งในองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงพุทธหรือไม่อย่างไร

๓. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งในเชิงลึกควรสัมภาษณ์ผู้บริหารพนักงานบุคลากรและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเพื่อให้เป็นแบบอย่างและแนวทางในการบริหารจัดการให้กับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานภาครัฐต่อไป